

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**ПРОГРАМИ З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ
«КОРЕКЦІЯ РОЗВИТКУ»
(розвиток художньо-естетичної діяльності)
ДЛЯ 5-10 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

Автори: **Гаман Л.М.**, вихователь КЗ ЛОР «Бориславської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату
I-III ступенів»

Чеботарьова О.В., кандидат педагогічних наук, ст. наук. співробітник лабораторії
олігофренопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України;

Київ – 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до Програми «Квітковий калейдоскоп»
(виготовлення квітів та елементів декору з використанням різних технік)

Головною метою соціального розвитку сучасного суспільства є повага до людського розмаїття, встановлення принципів солідарності та безпеки, що забезпечує захист та повну інтеграцію у соціум усіх верств населення, в тому числі й осіб з обмеженими можливостями здоров'я. В основу інтеграції закладено принцип доступності та дотримання прав людини щодо рівного доступу до здобуття якісної освіти.

Діти з порушенням опорно-рухового апарату потребують індивідуального підходу в своєму розвитку та навчанні. Вони навчаються значно повільніше ніж діти з типовим розвитком, їм необхідно значно більше часу для переосмислення навчального матеріалу, який варто багаторазово повторювати. Однак при спеціальних корекційно-розвиткових заняттях, спрямованих на розвиток у школярів пізнавальної, мовленнєвої, сенсомоторної, емоційно-вольової, особистісної сфер розвитку, удосконалення психічних процесів, таких як сприймання, пам'ять, увага, мислення, а також розвиток просторового орієнтування, дрібної моторики м'язів рук, вони можуть досягати значних результатів психофізичного розвитку.

Завдання навчальних закладів, де навчаються такі діти, полягають у допомозі школярам оволодіти певними трудовими навичками, розвитку творчих здібностей, і як результат цієї роботи – інтеграція школярів у суспільство.

Програма призначена для педагогів (вчителів-дефектологів, педагогів-вихователів, соціальних педагогів, педагогів-психологів) та може використовуватись на заняттях з корекції розвитку, а також у позакласній роботі з дітьми із порушеннями опорно-рухового апарату. Заняття з художньо-естетичної діяльності дозволяють широко застосовувати корекційно-розвивальні методики на основі особистісно-орієнтованого навчання і виховання школярів, враховуючи їхні потреби і запити. Педагог, створюючи ситуацію успіху на заняттях, допомагає дитині повірити у власні сили, сприяє її особистісному становленню.

Виготовлення різноманітних саморобок на заняттях з використанням різноманітних технік декоративно-ужиткового мистецтва сприяє удосконаленню у школярів дрібної моторики та психомоторики в цілому, концентрації уваги, зорово-

моторної координації, просторового орієнтування, тактильної чутливості, можливості одномоментного сприйняття цілісності образу предмета, стимуляції творчих здібностей, емоційно-ціннісного розвитку учнів. Такі заняття сприяють подоланню негативних психоемоційних станів (депресії, негативізму, агресивності та ін.), адже викликають позитивні емоції, підвищують впевненість учня у власні сили. А емоційна насиченість естетично спрямованого процесу й спілкування з педагогом та іншими дітьми впродовж усієї роботи забезпечує нормалізацію емоційної сфери дитини в цілому.

Необхідними умовами реалізації даної програми є планування і проведення занять, зміст яких відповідає можливостям учнів, активізація пізнавальної діяльності на основі формування знань про нові та цікаві техніки навчання, виконання практичних робіт, виготовлення цікавих виробів та елементів декору.

На заняттях педагог вирішує наступні завдання:

- розвиток творчих здібностей учнів;
- розширення художнього світогляду;
- розвиток і поглиблення інтересів дітей;
- розвиток комунікативних навичок на основі спільної творчої діяльності;
- розвиток дрібної моторики рук;
- розвиток мовлення, збагачення словникового запасу школярів;
- організація дозвілля учнів;
- зміцнення фізичного та психічного здоров'я.

У процесі систематичної праці рука дитини з порушенням рухових функцій стає більш впевненою, точною, а пальці – гнучкішими. При виготовленні різноманітних виробів поступово накопичуються спеціальні уміння та навички. В.А. Сухомлинський писав: "Витоки здібностей та обдарувань дітей – на кінчиках їхніх пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки".

Аналіз досліджень, присвячених особистості дитини з особливими потребами дозволяє констатувати, що в умовах спеціально організованого навчання і виховання у неї накопичується певний життєвий досвід, що включає елементи художнього та естетичного розвитку. Ці емоційно-естетичні враження можуть стимулювати дитину займатися творчістю. Знайомство з творами мистецтва, виробами народних і світових промислів і ремесел позитивно впливають на формування

особистості учня. Крім того, діти повинні бути не просто пасивними спостерігачами, а й творцями, які беруть участь у процесі перетворення матеріалів у прекрасні вироби.

Створення виробів з різноманітних матеріалів дає можливість поглянути школярам на навколишній світ очима творця, а не споживача. І хоча вироби можуть бути недосконалими у школярів з різним ступенем ураження рухових функцій рук, однак школярі отримують радість і творче задоволення від результатів предметно-практичної діяльності.

МЕТА ПРОГРАМИ:

Оволодівати знаннями в галузі світового і народного мистецтва, навчитись бачити прекрасне навкруги себе і намагатися відтворити його в своїх роботах, розширювати спектр інтересів вихованців, показати взаємодію різних напрямків мистецтва, спрямовувати ці знання на розвиток творчих можливостей і корекцію пізнавальної сфери, створити умови для творчої самореалізації.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ:

Освітні:

- *ознайомити з окремими видами мистецтва та напрямками декоративно-ужиткового мистецтва, розширити знання про світові техніки;*
- *навчати різноманітним засобам роботи з папером, бісером, солоним тістом, нитками, атласними стрічками, «викидним» і природнім матеріалом;*
- *вчити дітей читати схеми і покрокові інструкції;*
- *збагачувати словник школярів спеціальними термінами;*
- *навчати основним правилам складання композицій.*

Корекційні:

- *корекція пізнавальної сфери (сприймання, уваги, пам'яті, логічного мислення);*
- *удосконалення сенсорної сфери дитини (сенсорних еталонів кольору, форми і величини, різних видів сприймання);*
- *розвиток мовлення, комунікативних навичок;*

- *поліпшення стану моторно-рухової сфери;*
- *розвиток творчих можливостей дітей, їхньої фантазії та естетичного смаку;*
- *підвищення пізнавальної активності, формування позитивної самооцінки;*
- *розвиток вольових якостей, здатності застосовувати отримані знання в повсякденному житті.*

Виховні:

- *виховання креативної особистості, яка знайде достойне застосування своїм знанням та вмінням у житті;*
- *виховання активного емоційно-естетичного ставлення до видів мистецтва; розвиток інтересу до духовного світу людини;*
- *виховання працьовитості, наполегливості, акуратності, уміння довести розпочату справу до кінця, взаємоповаги при виконанні роботи;*
- *виховання економного відношення до використовуваних матеріалів;*
- *виховання бережливого ставлення до природи.*

Принципи, які лежать в основі програми:

- *доступність;*
- *ілюстративність, наявність дидактичних матеріалів;*
- *демократичність та гуманізм;*
- *"від легкого до складного".*

Програма рекомендується для корекції розвитку художньо-естетичної діяльності школярів із порушеннями опорно-рухового апарату та розрахована для учнів 5-12 класів, заняття проводяться 1 раз на тиждень по 1 год. Програма є орієнтовною, містить програмовий та методичний матеріал. Розподіл годин за темами – орієнтовний. Теми подані у порядку зростання складності матеріалу. Педагог може вносити зміни в зміст програми, доповнювати або скорочувати той чи інший модуль, плануючи свою роботу з урахуванням інтересів дітей, може сам визначити, скільки годин потрібно для опанування тієї чи іншої теми і внести корективи.

Кожен модуль містить в собі теоретичну частину і практичне виконання завдання. Теоретичні відомості – це пояснення нового матеріалу, інформація пізнавального характеру. Основна увага на заняттях приділяється практичним роботам: самостійному виготовленню окремих елементів, складанню композиції, оформленню виробів. Під час виконання практичних робіт необхідно приділяти увагу правилам безпечної праці, організації робочого місця.

Всі вироби, що виготовляються дітьми, функціональні: вони є сувенірами, прикрасами, їх можна використовувати в побуті, для оформлення класної кімнати до свят, подарунків друзям і рідним, вони можуть бути представлені у конкурсах та виставках, творчих проектах, презентаціях, святах.

Набуті знання сприятимуть подальшому професійному розвитку учнів із порушеннями опорно-рухового апарату.

Вступна частина

Квіти – невичерпне джерело натхнення! Це – прикраса нашої планети. Іноді кажуть, що відсутність квітів вдома вказує на брак смаку господаря . Звичайно, ніщо не може зрівнятися з живими квітами, у кожного з яких свій неповторний запах і індивідуальний колір. У них лише один мінус – недовговічність. Зрізані квіти довше тижня не простоять у вашій квартирі, як би ви цього не хотіли.

Невичерпна краса живої природи надихає нас на створення штучних квітів.

Штучні квіти з'явилися ненавмисно, а цілком закономірно: по-перше, термін життя зрізаних квітів вельми короткий, а по-друге, людина вічно прагне до досконалості, максимально наближаючи свої творіння до дивовижних творів природи. Зараз штучні квіти міцно увійшли до нашого життя і стали одним з головних елементів убрання інтер'єру.

Мистецтво виготовлення квітів має багатовікову історію. Вперше їх стали робити єгиптянки ще до нашої ери, потім цю моду перейняли гречанки і римлянки, які штучними квітами почали прикрашати храми. Спочатку їх виготовляли з пергаменту, потім стали використовувати фарфор і золото, пір'я і глину. Під час розквіту стилів рококо і ампір у Франції з'явилися перші спеціалізовані майстерні, і бутафорські квіти проникли у всесвіт моди: ними прикрашали костюми і зачіски, капелюшки і інтер'єри.

Висока цивілізація виробництва шовку, знання чудових барвників і винахідливість зародили в Китаї, починаючи з XIII століття, майстерність по виготовленню квітів. Упродовж всієї історії європейського квіткового ремесла китайські паперові, шовкові і пір'яні квіти склали йому конкуренцію, не поступаючись першим місцем. Лише у XIX столітті вони ненадовго відійшли в тінь слави паризьких майстрів, неначе лише для того, щоб знову спалахнути в усьому своєму різноманітті в другій половині XX століття, коли, немов 200 років тому, знову увійдуть до моди для оформлення інтер'єрів і вітрин: штучні дерева, кущі, квіткові композиції – але, вже з синтетичних матеріалів.

Вишукані троянди, скромні ромашки, вогняні маки, тендітні орхідеї прикрасять нашу оселю, одяг, зачіску, створять неповторний святковий настрій. Їх можна придбати готові, а можна зробити самостійно. Виготовляти штучні квіти можна з різних матеріалів: паперу, ниток, тканини, атласних стрічок, бісеру, пластмасової продукції та ін.

Отже, деякі види роботи запропоновані в даній програмі.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ:

1. Квілінг.
2. Оригамі.
3. Робота з гофрованим папером.
4. Робота з солоним тістом.
5. Бісероплетіння.
6. Канзаші.
7. Ганутель.
8. Робота з утилізованою пластмасовою продукцією, «викидним» матеріалом.

Модуль I. Квілінг

5 КЛАС

35 годин (1 година на тиждень)

Методична скарбничка.

У квілінгу довга історія: філігранна обробка паперу була відома ще древній єгиптянам, які використовували у якості матеріалу папірус, а також це мистецтво було відоме в Середньому Сході і в Китаї.

У Франції та Італії паперова філігрань, починаючи з XVI ст., використовувалась монахами для прикрашання священних образів, як заміник золотої та срібної філіграні.

Наприклад, відомо, що в європейських монастирях XVIII ст. техніка папероскручування використовувалась при декоруванні предметів релігійного культу та виготовленні медальйонів. Закручуючи на кінчик пташиного пера (на англійській мові даний вид творчості називається "quilling" - від слова "quill" або "пташине перо") папір з позолоченими краями, середньовічні майстрині досягали такого результату, що навіть при близькому розгляді філігранні паперові вироби виглядали, як вироби виготовлені з чистого золота.

З країн центральної Європи дане мистецтво розповсюдилося в Англію, де спочатку активно практикувалося в багатих будинках часів Стюарта, щоб потім утвердитися майже до вікторіанського періоду. Спеціалізовані журнали представляли техніку квілінгу і різноманітні проекти з докладними описами та поясненнями: класичні предмети для декору, скарбнички, кошики, коробочки для предметів вжитку, навіть проводились навчальні курси по квілінгу в самих елітних школах.

З Англії квілінг «перекочував» у Північну Америку. Починаючи з кінця XIX ст. популярність квілінгу поступово знизилася, майже до повного забуття, щоб у наші дні знову відродитися в більш сучасній формі. У цієї техніки багато прихильників у цілому світі. В Англії в 1983 році був створений "Квілінг союз Англії", справжня корпорація квілінгу, а по її ініціативі в 1992 році був організований Перший Міжнародний фестиваль квілінгу. На даний час цей вид творчості розповсюджений в Європі, Азії, Америці, але поступово полонить своєю неповторністю і красою й Україну, адже за допомогою простого паперу та не хитрих прийомів можна створити справжні шедеври.

По всьому світу відомі приклади декоративного використання паперу. В наші дні папероскручування широко відоме і популярне як хобі в країнах Європи, особливо в Англії та Германії. Та найширше розповсюдження це мистецтво отримало на Сході. Багаті традиції тонкої графіки і пластики дали квілінгу нове життя. Взагалі то, квілінг – це можливість побачити незвичні можливості звичайного паперу. Потрібно відмітити, що східна школа квілінгу дещо відрізняється від європейської. Європейські роботи, як правило, складаються з невеликої кількості деталей, вони лаконічні та нагадують мозаїку, прикрашають листівки та рамочки. Східні ж майстри створюють твори мистецтва, що нагадують шедеври ювелірного мистецтва.

З вищесказаного можна зрозуміти, що квілінг дуже цікава та доступна техніка, яка може використовуватись у будь якій сфері творчої діяльності людини. Вироби в стилі квілінг можуть служити як: окремі експонати, елементи оздоблення, прикраси, іграшки, сувеніри і т.п. Квілінг не тільки цікавий, а ще й має неабияке значення для розвитку творчих здібностей особистості, розвиває моторику рук, естетичний смак, спостережливість, увагу, уяву, ініціює творче мислення, фантазію, стимулює пошукову діяльність, здатність виконувати практичні завдання різними способами.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	Квілінг – як вид декоративно - ужиткового мистецтва. Історія виникнення техніки.	<i>Учні мають знати:</i> • історію виникнення та розвитку мистецтва папероскручування або квілінгу;	Розвиток уявлень про техніку квілінгу.
1	Матеріали та інструменти. Техніка безпеки.	• основні види квілінгу, основи техніки квілінгу: матеріали, інструменти, основні квілінгові форми;	Опанування основних прийомів скручування паперових стрічок (стандартні форми), знання їхніх назв.
2	Основні прийоми скручування паперових стрічок. Зразки стандартних форм.		Поглиблення знань щодо

1	Ознайомлення з авторськими роботами. Огляд літератури і відеоматеріалів по квілінгу.	<ul style="list-style-type: none"> • правила користування інструментами та матеріалами; правила техніки безпеки; 	пропорційних особливостей квітів.
2	Виготовлення виробів у техніці простого квілінгу.	<ul style="list-style-type: none"> • правила організації робочого місця та робочого часу; 	Корекція дрібної моторики. Розвиток зорово-тактильного сприймання.
2	Виготовлення квітки «Підсніжник» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • способи та прийоми виготовлення виробів з паперу в техніці квілінг різних видів; 	Розвиток уміння композиційно розміщувати елементи квітів.
2	Виготовлення квітки «Ромашка» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • умовні позначення при виготовленні виробів з паперу; 	Розвиток емоційно-естетичного сприймання, відчуття кольорової гами.
2	Виготовлення квітки «Тюльпан» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • основи декорування та дизайну виробів. 	Розвиток особистісних якостей: наполегливості, уміння працювати самостійно і в колективі.
2	Виготовлення квітки «Мак» у техніці квілінг.	<i>Учні повинні вміти:</i>	Розвиток мовлення на основі збагачення словника спеціальними термінами.
2	Виготовлення квітки «Соняшник» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • користуватися інструментами, працювати з різними видами паперу; 	
2	Виготовлення квітки «Троянда» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • читати схеми, працювати за схемами; 	
2	Виготовлення квітки «Волошки» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • виготовляти вироби в техніці квілінг за схемами і зразками; 	
2	Виготовлення квітки «Лілія» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • виготовляти вироби практичного застосування у техніці квілінг; 	
2	Виготовлення квітки «Хризантема» у техніці квілінг.	<ul style="list-style-type: none"> • декорувати предмети побуту в техніці квілінг. 	

4	Виготовлення аплікацій за допомогою квілінгових форм. Вітальні листівки.	<ul style="list-style-type: none"> • дотримуватись акуратності, чіткості при виконанні робіт. 	
4	Декорування предметів технікою квілінг.		

Матеріали та інструменти:

- Папір для квілінгу;
- інструмент для квілінгу;
- кольоровий картон;
- клей ПВА;
- силіконовий клей (термопістолет);
- пензлики;
- ножиці;
- лінійка;
- серветки.

Модуль II. Оригамі

6 КЛАС

35 годин (1 година на тиждень)

Методична скарбничка.

Одним з ефективних засобів розвитку інтелектуальних здібностей дітей є заняття оригамі, що в перекладі з японської мови означає «складання з паперу». Це старовинна техніка складання різноманітних фігур із квадрата паперу без застосування клею та ножиців. На відміну від інших видів традиційної японської культури оригамі є не лише мистецтвом; воно містить у собі величезний творчий потенціал щодо використання його в різних галузях діяльності людини: конструюванні, архітектурі, дизайні, математиці, педагогіці, психології, медицині. Усе це виводить оригамі за межі екзотичного японського мистецтва та робить його цікавим і корисним для людей різних країн світу, незалежно від віку й роду занять. Оригамі називають технологією XXI ст.

Особливого значення набуває використання оригамі в педагогіці. Видатний німецький педагог і гуманіст Фрідріх Гребель ще на початку XIX ст. підкреслював важливу роль оригамі в розвитку мислення, насамперед, в ознайомленні дітей з азами геометрії. У наш час у багатьох країнах світу оригамі все ширше застосовується в практиці дошкільної, початкової та позашкільної освіти. У Японії, наприклад, оригамі є обов'язковою складовою частиною навчальних програм дитячих садків і початкової школи.

Заняття оригамі розвивають моторику пальців, точність рухів. Удосконалюючи та координуючи рухи пальців і кистей рук, оригамі впливає на загальний інтелектуальний розвиток дитини, в тому числі і на розвиток мови. Також оригамі розвиває конструктивне мислення, здатність комбінувати, просторові уявлення, почуття форми, творчу уяву, художній смак. Оригамі стимулює і розвиток пам'яті, так як дитина, щоб зробити саморобку, повинна запам'ятати послідовність її виготовлення, прийоми та способи складання, сприяє концентрації уваги, тому що змушує зосередитися на процесі виготовлення, щоб отримати бажаний результат. Оригамі знайомить дітей та основними геометричними поняттями (кут, сторона, квадрат, трикутник тощо); виховує волюві зусилля, вміння доводити справу до кінця, естетичний смак, сприяє

формуванню навичок спілкування та встановленню дружніх стосунків у колективі. Існують численні докази того, що заняття оригамі зменшують рівень тривожності й підвищують упевненість школяра у своїх силах, що дає змогу використовувати оригамі як елемент арт-терапії.

Оригамі – це унікальний різновид інтелектуальної гри, яка сприяє гармонійному розвитку образної, логічної та емоційно-вольової сфери дітей.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	Історія мистецтва оригамі. Види та властивості паперу.	<i>Учні мають знати:</i>	Розвиток уявлень про техніку оригамі.
1	Схеми, умовні знаки та символи в оригамі. Огляд літератури і відеоматеріалів по оригамі.	<ul style="list-style-type: none"> • історію оригамі; • міжнародні умовні знаки; • базові форми оригамі; • прийоми роботи в техніці класичного оригамі й сучасних техніках (модульне оригамі, кірікомі-оригамі, гофрування та ін.); 	Опанування прийомів роботи в техніці класичного оригамі, складання базових форм.
1	Модульне оригамі з плоских модулів.	<ul style="list-style-type: none"> • основні принципи конструювання при створенні нових моделей; • приклади використання оригамі в оформленні приміщення, дизайні одягу та сервіруванні столу; 	Поглиблення знань щодо пропорційних особливостей квітів.
1	Способи виготовлення квітів в техніці оригамі: аплікації-оригамі та об'ємні квіти.	<ul style="list-style-type: none"> • приклади використання оригамі в оформленні приміщення, дизайні одягу та сервіруванні столу; 	Здійснення корекції дрібної моторики.
2	Практичне завдання. «Маки» у техніці оригамі.	<ul style="list-style-type: none"> • прийоми конструювання 	Розвиток зорово-тактильного сприймання.
2	Практичне завдання. «Гвоздики» у техніці оригамі.	<ul style="list-style-type: none"> • прийоми конструювання 	Розвиток уміння

2	Практичне завдання. «Букет підсніжників» у техніці оригамі.	традиційних і сучасних конвертів, листівок;	композиційно розміщувати елементи квітів.
3	Практичне завдання. «Ромашки» у техніці модульного оригамі.	<ul style="list-style-type: none"> • основи кольорознавства та композиції; 	Розвиток емоційно-естетичного сприймання, відчуття кольорової гами.
1	Аплікація з елементами оригамі «Ромашка».	<ul style="list-style-type: none"> • види професійної діяльності, у яких застосовують техніку оригамі. 	Розвиток особистісних якостей: наполегливості, уміння працювати самостійно і в колективі.
2	Практичне завдання. «Тюльпани» у техніці оригамі.	<i>Учні повинні вміти:</i>	Розвиток мовлення на основі збагачення словника спеціальними термінами.
1	Аплікація з елементами оригамі «Тюльпани».	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати різні прийоми та техніки оригамі при виготовленні виробів із паперу; 	
3	Оригамі з модулів «Соняшник»	<ul style="list-style-type: none"> • читати креслення (схеми) й виконувати за ними вироби різних ступенів складності; креслити схеми виробів; 	
3	«Троянда» із модулів в стилі оригамі.	<ul style="list-style-type: none"> • виготовляти предметно-декоративні сюжетно-тематичні аплікації та об'ємні композиції; 	
3	«Нарциси» в техніці оригамі.	<ul style="list-style-type: none"> • виготовляти вироби з простих плоских та об'ємних модулів; 	
3	Оригамі з модулів «Волошки».	<ul style="list-style-type: none"> • виготовляти вітальні листівки до свят; 	
3	Оригамі з модулів «Квітка лотоса».	<ul style="list-style-type: none"> • святково прикрасити приміщення, оформити виставку та сервірувати стіл за різними техніками оригамі; 	
3	«Дзвоники» із модулів в стилі оригамі.	<ul style="list-style-type: none"> • вміло підбирати кольори при 	

		оздобленні виробів; • дотримуватись чіткості й акуратності в роботі.	
--	--	--	--

Матеріали та інструменти:

- *двобічний кольоровий папір;*
- *папір для оригамі;*
- *кольоровий гофрований картон;*
- *кольоровий картон;*
- *дерев'яні палички барбекю і зубочистки;*
- *флористична стрічка;*
- *клей ПВА;*
- *силіконовий клей (термопістолет);*
- *пензлики;*
- *ножиці;*
- *лінійка;*
- *зубочистка;*
- *серветки.*

Модуль III. Робота з гофрованим папером

7 КЛАС

35 годин (1 година на тиждень)

Методична скарбничка.

В даний час вироби з гофрованого паперу знову стають дуже популярними і набувають все нових і нових шанувальників. Це пояснюється тим, що техніка виконання досить проста і доступна навіть дітям. Ну і, безумовно, оригінальна листівка, розкішний букет або цікава аплікація з гофрованого паперу, виконана руками дітей стануть гідною прикрасою будь-якого інтер'єру.

Найбільш поширеними виробами є квіти з гофрованого паперу. Квіти захоплюють, дарують радість і гарний настрій. З паперу можна виготовити практично всі види квітів, в залежності від своїх уподобань і практичних навичок: улюблені всіма троянди, тюльпани і нарциси, польові волошки, ромашки, маки, кульбаби, екзотичні орхідеї, загадкові підсніжники і крокуси, і багато-багато інших квітів.

Квіти, створені з паперу, нерідко неможливо відрізнити від живих квітів. З паперових квітів можна створювати різноманітні композиції, панно, ними можна прикрашати листівки, подарункові коробки, рамки для фотографій, використовувати для скрапбукінгу, прикраси аксесуарів, виготовлення подарунків з цукерок.

Власноручне виготовлення паперових квітів – відмінний спосіб самовираження, який доступний всім і добре розвиває художній смак, фантазію і уяву, дрібну моторику рук, посидючість і акуратність.

В якості додаткових матеріалів про виготовленні квітів можуть знадобитися предмети для виготовлення стебел – дріт, стрижні для ручок або соломка для коктейлів, і матеріали для оформлення серединок квітів – бісер, намистини, паетки, стрази. Крім того, в цьому рукоділлі можуть використовуватися фарби (акварельні або гуаш), дирокол, картон, красивий пакувальний папір і різнокольорові шовкові стрічки різної ширини.

Якихось особливих навичок для виготовлення паперових квітів не потрібно. Працюючи по інструкції, у відповідності з рекомендаціями майстер-класів або просто, за допомогою власної фантазії, створювати квіти з паперу може будь-яка людина.

Інша популярна техніка торцювання з гофрованого паперу. Вироби виходять дуже гарні, а виконання таких виробів не вимагає спеціальних навичок, робити такі вироби зможуть навіть діти. Крім того, техніка торцювання з гофрованого паперу дозволяє розкрити повною мірою величезний потенціал цього простого матеріалу. Застосовуючи даний метод можна робити дуже гарні й оригінальні вироби з гофрованого паперу. Причому це можуть бути як мініатюрні композиції, так і панно великих розмірів.

Необхідні матеріали: різнокольоровий гофрований папір, аркуш цупкого паперу відповідної за кольором, клей ПВА та стрижень (підійде частина звичайної кулькової ручки).

Будь-які саморобки з гофрованого паперу, які виконуються технікою торцювання, мають загальний принцип. Він полягає у викладенні візерунка невеликими шматочками, нарізаними з гофрованого паперу. Квадратик розміром 1 на 1 сантиметр одягається на тупий кінець стрижня, знімається і прокочується пальцями. У результаті виходить паперова трубочка. Вона занурюється в клей і приклеюється на заздалегідь нанесений контур. Щоб прикраси з гофрованого паперу зроблені за методом торцювання виходили красиві та акуратні, всі елементи повинні приклеюватися дуже щільно один до одного. Це дозволить створити щільний пухнастий килимок, який складається з великої кількості паперових шматочків, тому цю техніку ще називають «пухнаста» аплікація.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	Гофрований папір і картон. Прийоми роботи з гофрованим папером. Правила техніки безпеки при роботі з інструментами.	<p><i>Учні мають знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • види художньої роботи з папером, дизайн; 	Розвиток уявлень про прийоми роботи з гофрованим папером. Формування вміння виготовляти

3	Виготовлення об'ємних аплікацій з гофрованого паперу в техніці «пухнаста» аплікація. Практична робота «Чарівні квіти».	<ul style="list-style-type: none"> • основи техніки паперопластики; • основи композиції та кольорознавства; • основні прийоми роботи техніки «торцювання»; • прийоми гофрування паперу; • техніку виконання аплікаційних робіт; • правила безпечного користування інструментами; • правила організації робочого місця та робочого часу. <p><i>Учні повинні вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • виготовляти аплікації з гофрованого паперу і техніці торцювання; • виготовляти квіти з гофрованого паперу; • вміло підбирати кольори при оздобленні виробів; • дотримуватись акуратності, чіткості при виконанні робіт; 	<p>квіти з гофрованого паперу, користуватися наочною опорою – схеми і покрокові інструкції. Корекція просторових уявлень, удосконалення зорово-рухової координації. Корекція дрібної моторики. Розвиток зорово-тактильного сприймання. Розвиток уміння композиційно розміщувати елементи квітів. Розвиток емоційно-естетичного сприймання, відчуття кольорової гами. Розвиток особистісних якостей: наполегливості, уміння працювати самостійно і в колективі. Формування вміння здійснювати порівняння свого виробу із зразком.</p>
1	Виготовлення квітів з гофрованого паперу і картону. Демонстрація презентацій і майстер-класів.		
3	Виготовлення квітів «Гвоздики» з гофрованого паперу.		
3	Виготовлення квітів «Букет підсніжників» з гофрованого паперу.		
3	Виготовлення квітів «Ромашкова композиція» з гофрованого паперу		
3	Виготовлення квітів «Тюльпани» з гофрованого паперу.		
3	Виготовлення квітів «Червоні маки» з гофрованого паперу.		
3	Виготовлення квітів «Соняшники» з гофрованого паперу.		
3	Виготовлення квітів «Жовті кульбаби» з гофрованого паперу.		
3	Виготовлення квітів «Букет троянд» з гофрованого паперу.		
3	Виготовлення квітів «Волошки» з гофрованого паперу.		

3	Виготовлення букетів з цукерок	<ul style="list-style-type: none">• читати покрокові інструкції з виготовлення квітів.	
---	--------------------------------	--	--

Матеріали та інструменти:

- *двобічний кольоровий папір;*
- *кольоровий гофрований папір;*
- *кольоровий гофрований картон;*
- *кольоровий картон;*
- *флористичний дріт;*
- *двосторонній або звичайний скоч;*
- *палички для барбекю і зубочистки;*
- *флористична губка (пінопласт, поролон);*
- *різноманітні цукерки;*
- *флористична стрічка;*
- *клей ПВА;*
- *силіконовий клей (термопістолет);*
- *пензлики;*
- *ножиці;*
- *канцелярський ніж;*
- *лінійка;*
- *серветки.*

Модуль IV. Тістопластика

8 КЛАС

35 годин (1 година на тиждень)

Методична скарбничка.

Мистецтво ліплення із солоного тіста не випадково називається *тістопластиком* або *біокерамікою*. Борошно й сіль – це природні, екологічно безпечні продукти. При їх поєднанні утворюється чудовий матеріал для ліплення й моделювання. З тістом легше працювати, ніж з глиною. Воно дуже піддатливе, м'яке і є набагато більше можливостей з нього зробити цікаве, ніж з глини.

Здавна відомі пластичні властивості солоного тіста. Наші прабабусі ліпили з нього фігурки «жайворонків» і посилали дітей закликати весну та пташок з вирію. Раніше на Різдво для маленьких колядників пекли великі пряники, дуже яскраві, розписані орнаментом. Рельєфний малюнок пряників видавлюється на сирому тісті з допомогою різьблених пряникових дощок і мав складний геометричний або рослинний орнамент. Вироби з тіста здавна використовуються як дитячі іграшки.

У Германії і Скандинавії відвіку було прийнято виготовляти пасхальні і різдвяні сувеніри з солоного тіста. Різні медальйони, вінки, кільця і підкови вивішувалися в отворі вікон або кріпилися до дверей. Вважалося, що ці прикраси приносять господарям будинку, який вони прикрашають, успіх і добробут. У країнах Східної Європи популярні великі картини з тіста. У слов'янських народів такі картини не розфарбовуються і мають звичайний для випічки колір, що вважається особливо привабливим. У Греції і Іспанії під час святкувань на честь Богоматері на вітвар кладуть прекрасні хлібні вінки, прикрашені пишними орнаментами.

Хоча вироби з тіста – стародавня традиція, їм знаходиться місце і в сучасному світі, тому що зараз цінується все екологічно чисте і зроблене своїми руками. Солоне тісто останніми роками стало дуже популярним матеріалом для ліплення. Робота з ним приносить задоволення і радість.

Рецепти приготування солоного тіста:

2 склянки борошна + 1 склянка солі (дрібної) + приблизно 125 мл. води (кількість води залежить від виду борошна) + бажано додати 1 ложку крему для рук (або рослинного масла, або сухого шпалерного клею). Обов'язково у вказаній послідовності. Тобто сіль не повинна попасти у воду до борошна. Хвилини 10 добре розминати тісто, щоб воно стало м'яким, без тріщин і не прилипало до рук. Замішене тісто ставити хвилини на 20 у холодильник. Потім тісто дістати і можна ліпити з нього що завгодно.

Є ще один рецепт приготування солоного тіста для ліплення: 1 склянка муки, 3/4 склянки солі, 5 ст. ложок рослинної олії, трохи теплої води, трохи крохмалю. Сіль розчинити у мінімальній кількості води, замісити всі компоненти разом. Можна починати працювати з тістом відразу, не витримуючи його в холодильнику.

Для фарбування тіста є два способи:

1. Пофарбувати тісто на етапі замісу (для фарбування тіста додайте в нього кольорову гуаш, харчові барвники, сік буряка або моркви).
2. Фарбувати вже готову фігурку (готові фігурки фарбують гуашшю після їхнього повного висихання й покривають лаком для збереження виробу).

Сушка виробів із солоного тесту здійснюється в духовці при температурі 80 градусів, протягом години й більше (час сушки залежить від товщини виробу). Інший варіант – сушити солоне тісто на батареї.

Тісто можна використовувати неодноразово, зберігаючи в холодильнику у закритій банці або целофановому пакеті.

Переваги солоного тіста:

- можна приготувати у будь-який момент, не витрачаючи зайвих грошей;
- легко відмивається і не залишає слідів;
- безпечно при попаданні до рота, якщо не додавати клей, – зазвичай, один раз спробувавши тісто на смак, дитина більше не намагається тягти його до рота – несмачно!
- якщо воно правильно замішане, ліпиться чудово, до рук не липне;
- можна сушити в духовці, а можна – просто на повітрі;
- фарба пристає будь-яка, а можливості для розписування – практично необмежені;

- поверх фарби добре ще покривати лаком – збережеться на довгий час.

Борошно, сіль, вода – доступні, екологічно чисті матеріали. Дітям дуже корисні ці заняття, адже вони розвивають фантазію, знімають надлишкову емоційну напругу, вчать посидючості та відповідальності, розвивається моторика пальчиків, покращується робота всіх органів дитини і самопочуття в цілому. Вибір узору розвиває уяву, увагу, пам'ять, допомагає орієнтуватися в області кольорознавства і композиції.

До того ж, солоне тісто несе в собі масу позитивної енергетики. А ручна робота – це духовна робота, вона цінувалася у всі часи.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
2	Ліплення з солоного тіста – вид декоративно-прикладного мистецтва. Історичні відомості.	<i>Учні повинні знати:</i> • історичні відомості про вид декоративно-прикладного мистецтва	Розвиток інтересу до виготовлення виробів декоративно-прикладного мистецтва.
1	Матеріали та інструменти. Правила техніки безпеки.	— ліплення із солоного тіста;	Формування вміння самостійно готувати солоне тісто, використовуючи пропорції, правильно його зберігати.
1	Рецепти приготування солоного тіста. Практична робота.	• матеріали, інструменти, що використовують для ліплення із солоного тіста;	Формування вміння виготовляти квіти і панно з приготовленого тіста, правильно сушити чи випікати, обираючи оптимальну
1	Виготовлення виробів з тіста. Сушка і випічка. Фарбування. Лакування.	• технологію ліплення із солоного тіста; • технологію сушки і випічки солоного тіста;	
1	Виготовлення квітів з солоного тіста. Огляд літератури і		

	відеоматеріалів.		
1	Послідовність виготовлення настінного панно на твердому фоні.		
1	Практична робота. Шпилька для волосся «Ромашка».		
3	Практична робота. Кошик з ромашками.		
3	Практична робота. Кошик з трояндами.		
3	Практична робота. Кошик з польовими квітами.		
3	Практична робота. Кошик з ліліями.		
3	Практична робота. Рамка з хризантемами.		
3	Практична робота. Панно «Соняшники».		
3	Практична робота. Панно «Червоні гвоздики».		
3	Практична робота. Панно		
3	Практична робота. Панно «Троянди»		

- способи кольорового оформлення виробів із солоного тіста;
- способи лакування готових виробів;
- елементи символіки в техніці «ліплення із солоного тіста»;
- санітарно-гігієнічні вимоги, правила безпеки праці й організації робочого місця.

Учні повинні вміти:

- організовувати робоче місце;
- добирати матеріали для ліплення із солоного тіста;
- виготовляти квіти із солоного тіста за зразком;
- виготовляти міні-картини і панно, декорувати їх квітами з солоного тіста;
- дотримуватися правил безпеки праці й санітарно-гігієнічних вимог.

температуру, розфарбовувати і лакувати.

Корекція просторових уявлень, удосконалення зорово-рухової координації.

Здійснення корекції дрібної моторики.

Розвиток зорово-тактильного сприймання.

Розвиток уміння композиційно розміщувати елементи квітів на площині.

Розвиток емоційно-естетичного сприймання, відчуття кольорової гами.

Розвиток пам'яті, фантазії, самостійності виконання практичних художньо-творчих завдань.

Збагачення словникового запасу новими термінами.

Матеріали та інструменти:

- борошно;

- *вода*
- *сіль;*
- *гуаш або харчові барвники;*
- *лак;*
- *дошка, покрита фольгою;*
- *качалка;*
- *кольоровий картон;*
- *миска для замішування тіста;*
- *клей ПВА;*
- *силіконовий клей (термопістолет);*
- *пензлики;*
- *ножиці;*
- *канцелярський ніж;*
- *лінійка;*
- *зубочистка;*
- *серветки.*

Модуль V. Робота з бісером

9 КЛАС

35 годин (1 година на тиждень)

Методична скарбничка.

Батьківщиною бісеру вважають Стародавній Єгипет. Тут бісер і намистинки були не тільки прикрасою, а й засобом обміну на інші товари: бісер за своєю цінністю переважав золото і срібло. Виробництво скла в Європі починається саме від прибуття намистин із Єгипту. Потім бісер швидко поширився в Римі та «помандрував» у Візантію, а звідтіля – до ще молодій Венеції. Венеціанський бісер заповнив увесь світ, приносячи колосальні прибутки своїй республіці.

Відкриття Америки надзвичайно сприяло розквіту бісерної справи. Найкращі землі Америки мали «ціну намиста», а в часи рабовласництва в Африці можна було за кілька низок бісеру купити раба.

Назва «бісер» походить від арабського слова «бусра» або «бусер» і означає «фальшиві перли». Метод склоробства випадково відкрили фінікійські купці. Одного разу, під час своєї мандрівки по морю, вони висадилися на берег Сирії і вирішили приготувати собі їжу на багатті. Камені, на яких стояв горщик з їжею, виявилися великими шматками селітри. Від сильного жару вони розплавившись і, з'єднавшись із піском, утворили рідке скло. Тому саме фінікійські купці продавали скло й вироби з нього по всьому Середземномор'ю.

Бісерні промисли існували на початку XVIII ст. в Чернігівській губернії, у Галичині. Особливо були розвинені художні ремесла на Поділлі, Гуцульщині, у Тернополі, Чорткові, Борщі, Городенці, Коломиї, Косові, Чернівцях. Продавали вироби на місцевих ярмарках або їх пересилали в Москву, Петербург, Київ, Полтаву.

Намистом прикрашали одяг, шию, руки, ноги та й зрештою, все, на що їх можна одягти, пришити, прив'язати, вплести.

У наш час за допомогою новітніх технологій промисловість випускає модні прикраси, які можуть задовольнити смак будь-якої людини. Проте ручна робота – це красиво, оригінально. За багато століть бісер аніскільки не втратив своєї цінності. У дітей, які займаються бісероплетінням, розвивається моторика, посидючість, кольоросприйняття.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
2	Бісероплетіння – як вид декоративно-прикладного мистецтва.. Аналіз моделей. Замальовка схем. Виконання окремих елементів квітів.	<p><i>Вихованці мають знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • історію бісероплетіння; українські національні традиції, старовинні мистецтва; 	Розвиток інтересу до виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва.
1	Інструменти і матеріали. Кольорова гамма.	<ul style="list-style-type: none"> • як організувати робоче місце; 	Формування знання про основні прийоми бісероплетіння для виготовлення квітів:
1	Елементи бісеронанізування. Низання дроті.	<ul style="list-style-type: none"> • назви матеріалів, назви і призначення інструментів, що використовуються на заняттях; 	паралельне, петельне, голчасте низання, низання дугами; техніку виконання серединки, пелюсток, чашолистків, тичинок, листків.
1	Бісерні схеми та робота по них.	<ul style="list-style-type: none"> • прийоми і правила безпечної роботи з інструментами; 	Формування вміння виконувати практичні дії за схемами та інструкціями.
1	Ознайомлення з авторськими роботами. Огляд літератури і відеоматеріалів по бісеронанізуванню.	<ul style="list-style-type: none"> • способи бісеронанізування; • способи з'єднання деталей виробів, доточування нитки, закріплення нитки; 	Поглиблення знань щодо пропорційних особливостей квітів;
1	Основні прийоми бісеронанізування для виготовлення квітів: паралельне, петельне, голчасте низання, низання дугами. Техніка виконання серединки, пелюсток, чашолистків, тичинок, листків.	<ul style="list-style-type: none"> • про вишивку бісером в техніці півхрестик. 	Здійснення корекції дрібної моторики;
2	Виготовлення квітів. «Букет підсніжників» з бісеру	<p><i>Вихованці мають вміти:</i></p>	
2	Виготовлення квітів. «Ромашки» з бісеру		

2	Виготовлення квітів. «Тюльпани» з бісеру.	<ul style="list-style-type: none"> • розповідати про походження бісеру, історію бісеронанізування; • сучасні напрямки в роботі з бісером; • готувати своє робоче місце; • підбирати бісер з фактурою і кольором; • добирати інструменти і матеріали; • користуватися схемами; • плести на дроті паралельним низанням; • виготовляти об'ємні вироби з бісеру; • вишивати бісером в техніці півхрестик на полотні з трафаретом. 	<p>Розвиток зорово-тактильного сприймання;</p> <p>Розвиток емоційно-естетичного сприймання, відчуття кольорової гами.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника спеціальними термінами;</p> <p>Розвиток особистісних якостей: наполегливості, вміння працювати самостійно і в колективі;</p>
2	Виготовлення квітів. «Кульбабки» з бісеру.		
2	Виготовлення квітів. «Соняшники» з бісеру.		
2	Виготовлення квітів. «Маки» з бісеру		
2	Виготовлення квітів. «Букет троянд» з бісеру.		
2	Виготовлення квітів. «Волошки» з бісеру.		
2	Виготовлення квітів. «Хризантеми» з бісеру.		
10	Вишивка бісером в техніці півхрестик. Вишивання картин «Польові квіти», «Соняшники», «Квіти у вазі».		

Матеріали та інструменти:

- бісер різних кольорів, паєтки і стрази;
- флористичний дрот;
- нитки для бісеру;
- капронова нитка або жилка;
- голки для бісеру;
- флористична стрічка;

- *клей ПВА;*
- *силіконовий клей (термопістолет);*
- *пензлики;*
- *ножиці;*
- *серветки.*

Модуль VI. Канзаші

10 КЛАС

35 годин (1 година на тиждень)

Методична скарбничка.

Оригамі, традиційне для Японії мистецтво перетворення плоского в об'ємне, втілювалося ще в одній техніці національного рукоділля Країни Висхідного Сонця – цумамі канзаші. Його плоди, квіти з шовку, спочатку були призначені для прикраси всіляких пристосувань в зачісках гейш: гребенів, паличок, шпильок. Квіти з тканини стали головною прикрасою для волосся, на додаток до шовкових кімоно, розписних віял.

Мистецтву цумамі-канзаші близько чотирьохсот років. Приблизно в XVI столітті у японських красунь з'явилася мода на такі складні зачіски, що їх потрібно було якось фіксувати. Для цього вони використовували, перш за все, шпильки. Саме цей перукарський аксесуар і дав назву давнього мистецтва: «канзаші» в перекладі з японської – шпилька. У національних жіночих зачісках використовували декілька типів шпильок. Це Хіра-учи (шпилька з круглою плоскою прикрасою), тама-канзаші (прикрашені кулькою), роздвоєна шпилька ешічо і цумамі-канзаші (хана-канзаші) – шпилька, прикрашена шовковою квіткою. Такі прикраси зберігали свою значущість аж до середини двадцятого століття. Вони були не просто модною прикрасою, але також мали символічне значення. Так, наприклад, по зачісці і прикрасах в ній можна було судити про соціальний статус японки. Зачіска розповідала про те, до якого шару суспільства належить її власниця, одружена японка чи ні, чи має вона дітей і скільки. Для кожної пори року виготовлялися спеціальні сезонні прикраси. Для весни – квіти сливи, персика та сакури, для літа – гортензія і гвоздика, для осені – хризантема і кленове листя, а взимку – прикраси у вигляді бамбука, сосни, пагонів рису. Окремі заходи або події (наприклад, весілля) також символізували присутність в жіночих зачісках особливих хана канзаші.

Взагалі ця прикраса була і залишається незамінним атрибутом національного японського жіночого костюма. Навіть у сучасній Японії жінки, що надягають кімоно, обов'язково носять і класичні канзаші. Завдяки своїй неповторності

відроджене мистецтво цумами канзаші стає вельми популярним і серед модниць і рукодільниць з різних країн і континентів. Пояснюється його зростаюча популярність ще й дивовижним поєднанням легкої техніки і приголомшливо розкішного результату.

Якщо в традиційному оригамі використовується папір, то для цумами канзаші – тканина. В основі техніки – складання прямокутних шматочків тканини у формі довгастих, округлих або гострих пелюсток. Саме з таких пелюсток складаються настільки вишукані і різноманітні прикраси, якими дивують японські майстрині. Це можуть бути маленькі прості п'ятипелюсткові квіточки, можуть бути більш складні багатоярусні квіти з десятків пелюсток (по типу хризантеми), можуть бути цілі каскадні прикраси з квіткових композицій і підвісок. Найдивовижніше, що в основі всієї цієї краси лежить один єдиний прийом – згортання (цумами).

Інструментів і матеріалів ця техніка також вимагає самий мінімум. Для роботи знадобляться:

- тканина для пелюсток і листя;
- ножиці для вирізання заготовок;
- запальничка або свічка для обпалювання краю тканини і з'єднання деталей;
- пінцет для зручного утримання дрібних деталей;
- голка з ниткою для з'єднання пелюсток;
- клей для закріплення прикрас на шпильках.

Варто зазначити, що в класичній техніці канзаші використовується тільки натуральний шовк і рисовий клей. Враховуючи високу вартість цих матеріалів, ми будемо використовувати атласні стрічки і силіконовий клей.

Виготовляючи квіти в техніці канзаші своїми руками, діти розвивають увагу, пам'ять, фантазію, привчаються до акуратності, наполегливості та терпіння, розвивають моторику пальців, точність рухів, почуття форми, творчу уяву, художній смак.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	Історія мистецтва канзаші – шовкового орігамі.	<i>Учні повинні знати:</i>	Розвиток інтересу до мистецтва канзаші.
1	Матеріали та інструменти. Техніка безпеки.	<ul style="list-style-type: none"> • короткі відомості про історію виникнення та розвитку мистецтва канзаші; 	Збагачення уявлень про
2	Техніка мистецтва канзаші. Виготовлення округлих і гострих пелюсток.	<ul style="list-style-type: none"> • принцип виготовлення шовкових квітів; • правила користування інструментами та матеріалами для роботи в техніці канзаші; 	призначення квітів в техніці канзаші для декорування шпильок, обручів, предметів побуту.
1	Виготовлення квітів в техніці канзаші. Огляд літератури і відеоматеріалів.	<ul style="list-style-type: none"> • правила техніки безпеки; • правила організації робочого місця; • способи і прийоми виготовлення квітів в техніці канзаші; 	Формування вміння виготовляти квіти з атласних стрічок,
5	Практична робота. «Троянди» в техніці канзаші.	<ul style="list-style-type: none"> • читати схеми і покрокові інструкції; • основи декорування та дизайну виробів квітами. 	користуватися наочною опорою – схеми і покрокові інструкції.
5	Практична робота. «Ромашки» в техніці канзаші.	<i>Учні повинні вміти:</i>	Здійснення корекції дрібної моторики.
5	Практична робота. «Лілії» в техніці канзаші.	<ul style="list-style-type: none"> • виготовляти квіти з атласних стрічок в техніці канзаші; 	Розвиток зорово-тактильного сприймання.
5	Практична робота. «Волошки» в техніці канзаші.	<ul style="list-style-type: none"> • характеризувати матеріали, які використовуються для техніки канзаші; 	Розвиток емоційно-
5	Практична робота. «Соняшник»	<ul style="list-style-type: none"> • добирати матеріали, інструменти та пристосування для роботи; 	Розвиток емоційно-

	в техніці канзаші.	<ul style="list-style-type: none"> • дотримуватися правил безпечної праці під час виконання робіт; • наводити приклади використання квітів виготовлених в техніці канзаші у побуті; • декорувати предмети побуту і прикраси квітами в техніці канзаші; • дотримуватися акуратності, чіткості в роботі; • економно витратити матеріали під час роботи. 	<p>естетичного сприймання, відчуття кольорової гами.</p> <p>Розвиток пам'яті, фантазії, самостійності виконання практичних художньо-творчих завдань.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими термінами.</p>
--	--------------------	--	--

Матеріали та інструменти:

- атласні стрічки різних кольорів і ширини;
- запальничка або свічка;
- силіконовий клей (термопістолет);
- ножиці;
- пінцет;
- лінійка;
- нитки;
- швацькі голки;
- заготовки для прикрас і шпильок;
- серветки.

Модуль VII. Ганутель

11 КЛАС

35 годин (1 година на тиждень)

Методична скарбничка.

Техніка ганутель зародилася на Мальті багато століть тому. Католицькі монастирі, розташовані в Середземномор'ї, здавна славилися чудовими вівтарями, прикрашеними прекрасними квітами. Саме для їх створення і використовувалася техніка ганутель, яка нарешті здобула заслужену популярність і серед наших рукодільниць.

Щоб навчитися створювати шедеври у вигляді штучних квітів у техніці ганутель, нам знадобляться тонкий пластичний дріт, нитки ірис (бавовняні й шовкові), в'язальні спиці (для виготовлення пружинок), флористична стрічка, всілякі намистини, штучні перли, бісер. Для освоєння техніки ганутель треба дотримуватися такої послідовності:

Крок перший. На в'язальну спицю намотуємо дріт таким чином, щоб він прийняв вид пружинки. Залишаємо прямими приблизно по два сантиметри з обох кінців. Знімаємо пружинку зі спиці, і розтягуємо — «прогаліни» між кільцями пружинки повинні бути приблизно рівні товщині нитки, яку ви збираєтеся використовувати для рукоділля .

Крок другий. Перетворюємо пружинку в заготовку для пелюстки. Для цього надягаємо її на каркаси з флористичного дроту, що дозволить деталям зберегти надану їм форму, акуратно згинаємо її до потрібної форми і закріплюємо кінці один з одним.

Крок третій. Починаємо намотування нитки (кругове або паралельне) на пружину таким чином, щоб вони покривали пелюстку.

Таким же чином виготовляємо інші складові частини квітки.

Техніка ганутель дозволяє виготовляти і різноманітні аксесуари – наприклад, ексклюзивні сережки, браслети, намиста, а також розвиває моторику рук, відчуття кольору, естетичний смак, уяву і фантазію, стимулює пошукову діяльність.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	Знайомство з технікою ганутель. Історія виникнення техніки.	<p><i>Учні повинні знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • короткі відомості про історію виникнення та розвитку техніки ганутель; • основи техніки ганутель; • послідовність виконання намотування нитки в техніці ганутель – кругового і паралельного; • правила користування інструментами та матеріалами для роботи в техніці ганутель; • правила техніки безпеки; • правила організації робочого місця; • читати схеми і покрокові інструкції; <p><i>Учні повинні вміти:</i></p>	Розвиток інтересу до техніки виготовлення квітів в техніці ганутель.
1	Матеріали та інструменти. Техніка безпеки.		Формування вміння виготовляти пружинки із дроту певної довжини, залежно від величини пелюсток і листків.
2	Виготовлення пружинок із дроту. Види намотування ниток на пружинку – кругове і паралельне.		Опанування послідовності виконання основних прийомів намотування ниток в техніці ганутель – кругового і паралельного.
1	Виготовлення квітів в техніці ганутель. Огляд літератури і відеоматеріалів.		Формування вміння виготовляти квіти з ниток і дроту, користуватися наочною опорою – схеми і покрокові інструкції.
3	Практичне заняття. «Ромашки» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Маки» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Дзвоники» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Триколірні		

	фіалки» в техніці ганутель.	<ul style="list-style-type: none"> • виготовляти квіти з ниток і дроту в техніці ганутель; • створювати букети і композиції; • виготовляти пружинки з дроту (заготовки для пелюсток і листків); • виконувати кругове і паралельне намотування ниток на пружинку; • планувати послідовність виготовлення квітки; • вдало підбирати кольори; • створювати букети і композиції; • добирати матеріали, інструменти та пристосування для роботи; • дотримуватися правил безпечної праці під час виконання робіт; • дотримуватися акуратності, чіткості в роботі; • економно витратити матеріали під час роботи. 	<p>Здійснення корекції дрібної моторики.</p> <p>Розвиток зорово-тактильного сприймання.</p> <p>Розвиток емоційно-естетичного сприймання, відчуття кольорової гами.</p> <p>Розвиток пам'яті, фантазію, самостійності виконання практичних художньо-творчих завдань.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника спеціальними термінами.</p>
3	Практичне заняття. «Гюльпани» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Лілії» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Хризантеми» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Пеларгонія» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Гортензія» в техніці ганутель.		
3	Практичне заняття. «Космея» в техніці ганутель.		

Матеріали та інструменти:

- кольорові нитки (бавовняні, шовкові, ірис);
- бісер різних кольорів, паєтки і стрази;

- *атласні стрічки різних кольорів і ширини;*
- *флористичний дріт;*
- *флористична стрічка;*
- *в'язальні спиці;*
- *клей ПВА;*
- *силіконовий клей (термопістолет);*
- *пензлики;*
- *ножиці;*
- *лінійка;*
- *палички для барбекю і зубочистки;*
- *серветки.*

Модуль VIII.

Робота з утилізованою пластмасовою продукцією, «викидним» матеріалом

12 КЛАС

35 годин (1година на тиждень)

Методична скарбничка.

Трохи більше трьох десятиліть тому людство винайшло пластикову пляшку. Перші зразки важили 135 г (на 96 % більше, ніж зараз). Сьогодні у світі щорічно виготовляють і викидають мільйони пляшок. Спалювати використану тару шкідливо для екології, а час розпаду пляшки – приблизно 500 років. І поки вчені придумують різні технології переробки пластику, жителі планети фантазують, придумують багато нових застосувань для використаної тари.

Незаперечними перевагами даного матеріалу, безперечно, є дешевизна, міцність, високі пластичні властивості і різноманіття. Такі квіти з пластикової пляшки прикрасять будь-яке приміщення, стануть родзинкою присадибної ділянки, а ще стануть хорошим захопленням для дітей.

Для виготовлення квітів з утилізованої пластмасової продукції можна використовувати пляшки з молочних продуктів і йогуртів, прозорі і кольорові пляшки з газованих напоїв, одноразові пластикові склянки та ложки різних кольорів. В якості допоміжних елементів (стебла) можна використати флористичний дріт, дерев'яні палички, флористичну стрічку, гофрований папір. Для декору квітів, а також для виготовлення серединки квітів використовується бісер, намистинки чи гудзики різної фактури і кольору. Для надання бажаної форми пелюсткам і листкам їх нагрівають над полум'ям свічки. Роботу треба виконувати під керівництвом і контролем педагога, дотримуючись правил техніки безпеки та використовуючи покрокові схеми для виготовлення квітки, листків і стебла. Прозорі деталі легко можна пофарбувати вітражними, гуашевими або аерозольними фарбами. Щоб створити квіткову композицію або букет використовують горщики або вази.

Роблячи квіти своїми руками, діти розвивають увагу і пам'ять, привчаються до акуратності, наполегливості та терпіння. Заняття творчістю допомагають розвивати художній смак і творчі можливості, удосконалювати дрібну моторику рук, сприяють формуванню просторової уяви.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

К-сть годин	Зміст заняття	Орієнтовні показники розвитку (Прогнозований результат)	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи
1	Поняття про екологію. Вплив оточуючого середовища на здоров'я людини. Пластичні маси у виробництві й побуті.	<i>Учні повинні знати:</i> <ul style="list-style-type: none"> • властивості пластикових матеріалів; • прийоми з'єднання деталей квітів; • головні і другорядні елементи в композиції; • послідовність виготовлення квітів з утилізованої пластмасових виробів; • мати поняття про екологію, навколишнє середовище; • про шкідливість забруднення навколишнього середовища його вплив на здоров'я людини 	Розширення понять про екологію, навколишнє середовище. Формування вміння виготовляти квіти з утилізованих пластмасових виробів. Поглиблення знань щодо пропорційних особливостей квітів. Здійснення корекції дрібної моторики.
1	Конструювання виробів і квітів з утилізованої пластмасової продукції. Правила безпечної роботи		Розвиток зорово-тактильного сприймання.
1	Огляд літератури і відеоматеріалів по виготовленню квітів пластикових пляшок та одноразового посуду.		Розвиток емоційно-естетичного сприймання, відчуття кольорової гами.
3	Практичне заняття. «Букет підсніжників» з одноразових пластикових ложок.		Розвиток особистісних
3	Практичне заняття. «Тюльпани» з одноразових склянок.		
3	Практичне заняття. «Троянди» з		

	пластикової пляшки.	<p><i>Учні повинні вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • виготовляти квіти з утилізованих пластмасових виробів; • берегти і любити природу; • економно використовувати матеріали; • дотримуватися правил безпечної праці під час виконання робіт; • дотримуватись чіткості та акуратності в роботі. 	<p>якостей: наполегливість, уміння працювати самостійно і в колективі.</p> <p>Розвиток мовлення на основі збагачення словника спеціальними термінами.</p> <p>Формування вміння здійснювати порівняння своїх виробів зі зразком.</p>
3	Практичне заняття. «Ромашки» з пластикової пляшки.		
3	Практичне заняття. «Півонії» з пластикової пляшки.		
3	Практичне заняття. «Соняшник» з пластикової пляшки.		
3	Практичне заняття. «Хризантеми» з пластикової пляшки.		
3	Практичне заняття. «Латаття» з пластикової пляшки		

Матеріали та інструменти:

- утилізовані пластикові вироби(пляшки, ложки, склянки);
- флористичний дріт;
- флористична стрічка;
- бісер, намистинки, гудзики;
- силіконовий клей (термопістолет);
- ножиці;
- канцелярський ніж;
- лінійка;
- свічка;
- палички для барбекю і зубочистки;
- серветки.

Використана література:

1. Моргунова К. П. Квіти у техніці «квілінг». – Донецьк: «Видавництво СКІФ», 2013. – 64 с.
2. Третьякова М.В. Ганутель. Квіти з ниток і дроту. – Донецьк: «Видавництво СКІФ», 2013. – 64 с.
3. Пазиненко С.М. Розвиток творчих здібностей. Нетрадиційні заняття з художньої праці в старшій групі. – Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада +», 2007. –112с.
4. Копалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі. – Тернопіль: Мандрівець, 2006. – 80с.
5. Юртакова А.Е., Юртакова Л. В. Квілінг. Напівоб’ємні композиції. – Донецьк: «Видавництво СКІФ», 2013 . – 64с.
6. Скребкова Т.О. Міні-картини, панно, фоторамки з солоного тіста. – Ростов н/Д: Фенікс, 2008. –220с.
7. Дмитрієва І.В. Програми. Образотворче (візуальне) мистецтво для 5-6 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей. – Київ, 2009.
8. Моргунова К. П. Квілінг. Квіткові композиції. – Донецьк: «Видавництво СКІФ», 2013. – 64 с.
9. Третьякова М.В. Квіти з гофрованого паперу. – Донецьк: «Видавництво СКІФ», 2013. – 64 с.
10. Вірко О.В. Квіти з бісеру. Кімнатні і садові. – Донецьк: «Видавництво СКІФ», 2010. – 64 с.
11. Вірко О.В. Квіти з бісеру. Унікальний букет. – Донецьк: «Видавництво СКІФ», 2010. – 64 с.